

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 9

Očekávané výstupy

Jazyková výchova

ČJL-9-2-04 - správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci

ČJL-9-2-05 - využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace

ČJL-9-2-06 - rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí

ČJL-9-2-07 - v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí

ČJL-9-2-08 - rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

ČJL-9-2-07 p správně píše slova s předponami a předložkami

Ovládá pravopis vyjmenovaných slov

Zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

Komunikační a slohová výchova

ČJL-9-1-03 - rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj

ČJL-9-1-04 - dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci

ČJL-9-1-05 - odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru

ČJL-9-1-08 - využívá základy studijního učení – vyhledává klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou o text přednese referát

ČJL-9-1-09 - uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování

ČJL-9-1-10 - využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

ČJL-9-1-04 p komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk

ČJL-9-1-08 p čte plynule s porozuměním, reprodukuje text

ČJL-9-1-09 p, ČJL-9-1-10 p píše běžné písemnosti, podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost, popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup, vypráví předem připravené osnovy, s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Literární výchova

ČJL-9-3-01 - uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla

ČJL-9-3-05 - rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty

ČJL-9-3-06 - rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele

ČJL-9-3-07 - uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře

ČJL-9-3-08 - porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování

ČJL-9-3-09 - vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

ČJL-9-3-06 p rozezná základní literární druhy a žánry

Dílčí výstupy

Jazyková výchova

- žák dokáže rozlišit a příklady v textu doložit nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznat přenesená pojmenování
- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se SSČ a dalšími
- žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci.
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- dokáže se orientovat i ve složitých souvětích
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu
- uvědomuje si důležitost jazykové kultury

Komunikační a slohová výchova

- dokáže rozlišit spisovný a nespisovný projev a vhodně užít spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- vhodně se zapojuje do diskuse, řídí ji a ve svých výstupech využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- v mluveném a psaném projevu vhodně užívá verbálních a nonverbálních komunikačních prostředků
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě vlastních dispozic a osobních zájmů
- komunikuje kultivovaně, výstižně volí vhodné jazykové prostředky
- rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj

Literární výchova

- interpretuje významy a smysl textu
- rozvíjí emocionální a estetické vnímání a hodnocení textu

- samostatně formuluje dojmy z četby, divadelního představení a filmu, vyjadřuje kritické názory na jejich obsah
- rozlišuje a charakterizuje literární žánry a druhy, uvede jejich představitele
- přiměřeně svým znalostem užívá při hodnocení literárně-teoretickou terminologii
- dokáže porovnat různá ztvárnění téhož námětu
- rozpozná základní rysy individuálního stylu autora
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní
- výrazně čte, ovládá v rámci svých možností vstup do role postavy
- vyhledává informace z různých zdrojů (knihovna, internet), samostatně je umí zpracovat do útvaru referátu.

Učivo:

Komunikační a slohová výchova

čtení – praktické (pozorné, přiměřeně rychlé, znalost orientačních prvků v textu), věcné (studijní, čtení jako zdroj informací, vyhledávací), kritické (analytické, hodnotící), prožitkové
naslouchání – praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové

mluvený projev – zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry: připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse

písemný projev – na základě poznatků o jazyce a stylu, o základních slohových postupech a žánrech; vyjádření postoje ke sdělovanému obsahu, vlastní tvořivé psaní (komunikační žánry: výpisek, žádost, soukromý a úřední dopis, objednávka, teze, strukturovaný životopis, pozvánka, charakteristika, subjektivně zabarvený popis, výklad, úvaha)

Jazyková výchova

zvuková podoba jazyka – zásady spisovné výslovnosti, modulace souvislé řeči (přízvuk slovní a větný), intonace, členění souvislé řeči (pauly, frázování)

slovní zásoba a tvoření slov – slovní zásoba a její jednotky, slohové rozvrstvení slovní zásoby, význam slova, homonyma, synonyma, obohacování slovní zásoby, způsoby tvoření slov

tvarosloví – slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov

skladba – výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě, základní a rozvíjející větné členy, souvětí (souřadné, podřadné), psaní čárek ve větě jednoduché a souvětí, přímá a nepřímá řeč, stavba textu

pravopis – lexikální, morfologický, syntaktický

obecné poučení o jazyce – čeština (jazyk národní, jazyk mateřský), skupiny jazyků (slovanské – především slovenština – a jiné, jazyky menšinové), rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky), jazyk a komunikace (jazyková norma a kodifikace, kultura jazyka a řeči, původ a základy vývoje češtiny, jazykové příručky)

Literární výchova

tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům

způsoby interpretace literárních a jiných děl

základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus; volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)

literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

Průřezová témata

MKV - Multikulturalita

Specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost, naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem, význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání.

MDV –Receptivní činnosti - kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě, rozlišování zábavních (bulvárních) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných

EGS – Evropa a svět nás zajímá – lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy

OSV – Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti - zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

- **Sebepoznávání a sebepojetí** – zhodnocení svého „já“, vymezení vztahů k druhým
- **Kreativita** – uplatňování vlastních nápadů
- **Hodnoty, postoje, praktická etika** – analýza vlastních i cizích postojů a hodnot

Mezipředmětové vztahy

OV – kulturní tradice a hodnoty

VKZ – prevence sociálně patologických jevů

VV, HV – umění 20. století

D – dějiny 20. století